References

1. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliky 19 «Vyplaty pratsivnykam» [International Accounting Standard 19 "Employee Benefits"] [Elektronnyi resurs]. Rezhyim dostupu: www.minfin.gov.ua/document/92431/MCBO_19.pdf
2. Ovsiuk N. V., Radchenko O. Yu. 2016. Vyplaty pratsivnykam za PSBO 26 ta MSFZ 19 : porivnialnyi aspekt [Employee benefits for PSBO 26 and MSFZ 19: Comparative Aspect] *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliky, kontroliu i analizu*. Vyp. 3(24). S. 360- 368
3. Oliadnych N.V. 2017. Bukhhalterskyi oblik rozrakhunkiv vyplaty pratsivnykam ta ioho udoskonalennia [Accounting for employee benefits and its improvements] *Zbirnyk naukovukh prats Umanskoho Natsionalnoho Universytetu sadivnytstva*. Vyp. 84. S. 149-155 [Elektronnyi resurs]. Rezhyim dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/zhpumus_2014_84_24.pdf.
4. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliky 26 «Vyplaty pratsivnykam» zatverdzhene Nakazom Ministersva finansiv Ministerstva № 601 vid 28.10.2003 [Statute (standard) of accounting 26 "Payments to employees" approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 601 dated 28.10. 2003] [Elektronnyi resurs]. Rezhyim dostupu: <http://www.minfin.gov.ua>

УДК 33:629.73

DOI: 10.31339/2617-0833-2018-2(25)-233-236

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ І СВІТІ

Соловей Н. В., Костюнік О. В.

ANALYSIS OF THE MODERN STATE OF ECONOMIC ACTIVITY OF AVIATION ENTERPRISES IN UKRAINE AND THE WORLD

Solovei Nadiia, Kostyunik Olena

В статті проведено огляд економічної ситуації на ринку авіаційної галузі в світі та в Україні зокрема. Визначені основна завдання при проведенні аналітичної роботи господарської діяльності авіаційних підприємств в сучасних умовах ведення бізнесу. Авторами досліджено авіаційне підприємство, як соціально-технічну систему, а також взаємозв'язки та взаємозалежності функціонування структурних елементів цієї системи.

Ключові слова: авіаційне підприємство, система, аналіз, господарська діяльність.

The article reviews the economic situation in the aviation industry in the world and in Ukraine in particular. It determines the main tasks in providing analytical work of the aviation enterprises economic activity under current conditions of conducting business. The authors study the aviation enterprise as a social and technical system, as well as the interconnections and interdependence of functioning of the structural elements of this system. The main tendencies of development of aviation enterprises in recent years have been investigated. The paper presents main indicators of the quality assessment of the fleet of air transport enterprises. As a result of the study, it was found that measures should be taken to stabilize the situation on the air transport market. Taking into account the strengths and advantages of Ukraine's aviation in comparison with the competitor countries and considering the gradual movement towards the development of this industry, we can predict the successful future of the aviation industry in Ukraine.

Keywords: aviation enterprise, system, analysis, economic activity.

Авіаційне підприємство є складною соціально-технічною системою, яка містить велику кількість взаємопов'язаних між собою систем, підсистем та компонентів, які пов'язані із зовнішніми системами.

Станом на 18.09.2018 року чинний сертифікат експлуатанта мають 82 авіакомпанії за наступними видами робіт: пасажирські перевезення; вантажні перевезення (у т. ч. перевезення небезпечних вантажів); медична допомога; авіаційні роботи.

Протягом 2017 року, за даними департаменту фінансів та економіки Державіаслужби України, комерційні пасажирські та вантажні перевезення здійснювали 40 українських авіакомпаній. За статистичними даними виконано 96 тис. рейсів проти 106,1 тис. у 2016 році. Кількість перевезених за рік пасажирів залишилась на рівні 2016 року та склала 8,1 млн. чол.

Слід зазначити, що на початку 2013 року припинила діяльність провідна українська авіакомпанія «Аеросвіт», яка мала розгалужену мережу маршрутів та найбільші обсяги пасажирських перевезень як на міжнародних, так і на внутрішніх авіалініях (питома вага якої у загальних обсягах перевезень за підсумками 2012 року складала майже 38 %). Як наслідок, у першому кварталі 2013 року загальне скорочення обсягів пасажирських перевезень українськими авіакомпаніями сягнуло 20 %. Однак упродовж наступних років українським авіакомпаніям вдалось відновити більшу частину маршрутів та пасажиропотоків авіакомпанії «Аеросвіт» та уникнути падіння обсягів пасажирських перевезень.

Стабілізувати ситуацію на ринку авіаперевезень стало можливим насамперед завдяки активній господарській політиці українських авіакомпаній (відкриття нових маршрутів, збільшення частот), активізації чартерних перевезень, подальшій модернізації та оновленню парку повітряних суден, а також розвитку мережі послуг українських авіаперевізників.

Для аналізу господарської діяльності важливим завданням є визначення пріоритетних цілей, що стоять перед авіаційними підприємствами України. До таких цілей можна зарахувати:

1. Розробка та запровадження інновацій, таких як нові технологічні та організаційні заходи щодо організації авіаперевезень. До таких інновацій можна зарахувати, зокрема, запровадження та поширення бюджетних авіакомпаній, так званих «Low Cost Carriers», або скорочено LCC. За даними IATA, на початок 2018 року 45% від світових об'ємів авіаперевезень здійснювалося бюджетними авіакомпаніями, а якщо розглядати окремо авіаперевезення у туристичній сфері, то там частка таких авіакомпаній сягає 80%.

2. Розвиток міжнародних перевезень. Тривалий час на ринку міжнародних авіаперевезень в Україні домінували іноземні компанії. Проте починаючи з 2011 року ситуація суттєво змінилася і тепер українські авіакомпанії лідирують на цьому ринку. Втім важливим є розуміння того, що така перевага на цей момент є незначною і саме у напрямку розвитку міжнародних авіаперевезень українським компаніям необхідно зосереджувати пильну увагу.

Особливо важливим завданням є здійснення розвитку міжнародних перевезень українськими авіакомпаніями за тими напрямками, що є найпопулярнішим серед громадян України.

3. Підвищення безпеки польотів, оскільки саме цей чинник є надзвичайно важливим, в тому числі з погляду створення позитивного іміджу авіакомпанії. Забезпечити високий рівень безпеки польотів можна через вирішення таких завдань:

- вдосконалення нормативно-правової бази;
- взаємодія з іншими країнами у справі запобігання незаконному втручанню у діяльність цивільної авіації;
- запровадження сучасних навчальних програм з метою поліпшення підготовки льотного складу та працівників служб авіаційної безпеки;
- вдосконалення технічних засобів забезпечення польотів для їх безперебійної роботи за будь-яких погодних умов;

- створенням засобів попередження про перешкоди, наприклад при польотах на малих висотах;
- забезпечення служб авіаційної безпеки необхідними технічними засобами;
- забезпечення аеропортів сучасними засобами безпеки, інтегрованими в систему обробки пасажиропотоку, багажу і вантажів;
- проведення регулярних заходів у напрямі підвищення безпеки польотів та забезпечення їх фінансування [3, с. 167].

4. Модернізація парку повітряних суден, без якої успішна конкуренція на ринку авіаперевезень є неможливою.

Стан парку літальних апаратів оцінюють за такими показниками, як економічність, відповідність міжнародним стандартам по шуму, з емісії та за точністю навігації. Однак більшість літаків, що експлуатуються авіакомпаніями України, застаріли, а виробіток від допустимих термінів їх служби сягає 70–90%. Жодна з компаній лідерів не має у своєму парку літаків більше 12 машин, які відповідають міжнародним стандартам. Середній знос власних літаків у вітчизняних авіакомпаніях перевищує 70%, а середній термін експлуатації становить 22,3 роки [6].

Загалом не тільки українська, але й авіація інших країн СНД значно поступається за своїм розвитком країнам Європейського Союзу, США, Китаю та Японії. Також необхідно звернути увагу на те, що обсяг авіаперевезень нерозривно пов'язаний з обсягом ВВП країни, що свідчить про неможливість розвитку авіації без всебічного розвитку економіки України.

Підсумовуючи вищезазначене, можна підкреслити, що враховуючи сильні сторони та переваги авіації України у порівнянні з країнами конкурентами та зважаючи на поступовий рух на шляху розвитку цієї галузі, можна говорити про її успішне майбутнє. Проте для ефективного функціонування та модернізації авіаційних підприємств в умовах інформаційної економіки, посилення глобалізаційних процесів та, як наслідок, зростання конкуренції необхідним є вирішення значної кількості завдань. Важливим також є комплексний підхід до розвитку пасажирських авіаперевезень, адже проблеми, що заважають її розвитку, належать до багатьох чинників і потребують відповідних підходів для свого вирішення.

Список використаних джерел

1. Аакер Д. Стратегическое рыночное управление / Д. Аакер; пер. с англ., под ред. С.Г. Божук. – 7-е изд. – СПб.: Питер, 2016. – 496 с.
2. Агеева Н.А. Экономический анализ маркетинговой деятельности предприятия: учеб. пособие / Н.А. Агеева, Н.Ю. Лопаткина. – СПб.: СПбГУЭФ, 2014. – 63 с.
3. Войтоловский, Н.В. Экономический анализ: учебник / под ред. Н.В. Войтоловского, А.П. Калининой, И.И. Мазуровой. – М.: Юрайт, 2015. – 507 с.
4. Костромина Е.В. Экономика авиакомпании в условиях рынка / Е.В. Костромина. – 4-е стер. изд. – М.: НОУ ВКШ «Авиабизнес», 2012. – 304 с.
5. Поздняков В.Я. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятий: учебник / В.Я. Поздняков. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 617 с.
6. Развитие и рост украинских авиакомпаний [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://echarter.com.ua/articles/development-airlines.php>.

References

1. Aaker, D., 2016. Stratehycheskoe rynochnoe upravlenye [Strategic market management]. Translation from English by S.H. Bozhuk. 7th edition. St. Petersburg.: Peter. 496 p.
2. Ahyeyeva, N.A. and Lopatkyna, N.Yu. 2014. Ekonomycheskyy analiz marketynhovoy deyatelnosti predpriyatyia [Economic analysis of marketing activities of an enterprise]. St. Petersburg: St. Petersburg State University of Economics and Finance. 63 p.

3. Voitlovskiy, N.V., Kalynyna, A.P. and Mazurova Y.Y. eds. 2015. Ekonomycheskyi analyz [Economic analysis]. Moscow: Urait. 507 p.
4. Kostromyna, E.V. 2012. Ekonomyka avyakompanyy v uslovyakh rynka [Economy of aviation company in market conditions]. 4th edition. Moscow: National Educational Institution Higher Commercial School «Aviabusiness». 304 p.
5. Pozdnyakov, V.Ya. 2014. Analyz y dyagnostyka fyansovo-khozyaystvennoy deyatel'nosti predpriyatiy [Analysis and diagnostics of financial and economic activities of enterprises]. Moscow: Scientific Publishing Center INFRA-M. 617 p.
6. Razvytye y rost ukraynskykh avyakompanyy [The development and growth of Ukrainian aviation companies]. Access mode: <http://echarter.com.ua/articles/development-airlines.php>.

УДК 930:94(477)“1917/1921”

**ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ТЕРИТОРІЇ ТА КОРДОНІВ УКРАЇНИ ЗА ДОБИ
ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ (1917–1921 РР.): СУЧАСНА ВІТЧИЗНЯНА
ІСТОРІОГРАФІЯ**

Стопчак М. В.

**FOUNDATION OF THE STATE TERRITORY AND BORDERS OF UKRAINE IN THE
PERIOD OF LIBERATION MOVEMENT (1917- 1921 AD): MODERN NATIONAL
HISTORIOGRAPHY**

Mykola Stopchak

На широкому історіографічному і фактичному матеріалі досліджено провідні тенденції в нагромадженні знань стосовно формування державної території та кордонів України за доби визвольних змагань (1917–1921 рр.) в сучасній вітчизняній історіографії. Виявлено, систематизовано і охарактеризовано основні групи історіографічних джерел із зазначеної проблеми. Виділено коло проблем, що потребують подальшого вивчення та наукової інтерпретації.

Ключові слова: історіографічний процес, історіографічні джерела, сучасні вітчизняні дослідники, Українська революція 1917-1921 рр., територіальні проблеми.

The purpose of the presented article is to find out, by means of a comprehensive analysis of the works of contemporary national historians, the degree of comprehension by them of the problem of the formation of the state territory and borders of Ukraine during the years of the Ukrainian Revolution of 1917–1921.

The article is based on the methodological principles of historicism, objectivity, systematically and continuity. To solve the tasks the general scientific and special methods of research were used: historiographical analysis and synthesis, historical-comparative, chronological, retrospective and others.

The research identifies the characteristic tendencies of accumulation and synthesis of actual knowledge by contemporary national historians. The stages of foundation of the state territory and borders of Ukraine during the years of the Ukrainian Revolution of 1917–1921 were traced. The evolution of conceptual approaches to the topic in modern national historiography is elucidated; the main elements of the conceptual-categorical apparatus were eliminated used by modern national researchers in the process of studying this topic. The achievements of modern national historiography in the study of this issue were described and further ways of research were specified.

An analysis of the work of contemporary Ukrainian historians on the formation of the state